

Секція 1. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ З УРАХУВАННЯМ ЙОГО ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

УДК 378

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

*Ачкасова Л. М., к.е.н., доцент,
lachkas@ukr.net*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасний світ в своєму розвитку потребує постійної модернізації всіх сфер життя суспільства. Ця реалія, безумовно, стосується і сфери освіти, в тому числі і вищих навчальних закладів. А це, в свою чергу, свідчить про необхідність модернізації вищої освіти [1].

Цифрові технології являються унікальним механізмом для різнобічного розвитку сучасних вищих навчальних закладів. Мова йде і про створення цифрових бібліотек, і про швидкий обмін знаннями і досвідом, і про активізацію розвитку академічної мобільності, глобалізацію наукового світу та інше. В цих умовах вищим навчальним закладам необхідно зберегти свої унікальні якості і конкурентні переваги. Це стосується не лише навчального процесу, але і науково-дослідної діяльності.

Необхідність переходу на навчання в дистанційному режимі в умовах карантину виявила ряд проблемних питань, які потребують певних дій, в першу чергу, з боку навчальних закладів. Через дистанційне навчання втрачається до 50% навичок, особливо це стосується технічних спеціальностей. Саме тому, можливість проведення практичних занять в режимі офлайн буде компенсувати цей недолік.

Наукові дослідження, що виконують студенти в дистанційному режимі, матимуть лише теоретичний характер, тому питання їх мотивації до проведення таких досліджень істотно зменшується, так як не дає можливості побачити, як теоретичні знання стають практичними результатами. Якщо вважати за норму, що наукові дослідження – це безперервний процес, то можна очікувати певного руху назад в цьому виді діяльності.

Зрозуміло, що діджиталізація є процесом поступовим, який потребує серйозних витрат часу і коштів. В нинішніх умовах не всі

навчальні заходи мають відповідну техніку з відповідними можливостями. Особливу роль в стратегічному оновленні сучасного вузу грає цифрова трансформація. При цьому мова йде не тільки про переоснащення ІТ-ресурсів, але і про своєрідну трансформацію людського потенціалу, оптимізацію всіх внутрішніх процесів вузу, про оновлення професійних навичок, переведення на новий рівень комунікацій навчального закладу.

Для кожного вузу стає необхідною підготовка, перепідготовка і навчання фахівців з профільних компетенцій у сфері діджиталізації. Цифрова компетентність викладачів в сучасному світі є обов'язковою умовою для впровадження сучасних інформаційних технологій в освітній процес. Карантин продемонстрував, що існування єдиної на Університет платформи з технічною підтримкою, ще не забезпечує повне використання всіх її можливостей. Це пояснюється недоліком часу на освоєння цих можливостей в карантинних умовах і відсутністю певних інструкцій щодо їх використання.

Ще одним найважливішим очікуваним результатом діджиталізації є збільшення ефективності взаємодії всіх підрозділів вузу. Проблема полягає в оптимальному і справедливому розподілі робіт з діджиталізації між всіма підрозділами і відповідній координації цих робіт.

Сьогодні розробка базової моделі компетенцій сучасного спеціаліста в сфері діджиталізації і механізмів актуалізації цих компетенцій, а також визначення персональної траєкторії розвитку студента є ще одним актуальним питанням. Особлива затребуваність в плані діджиталізації системи навчання проявляється саме в системі додаткової освіти, будь то професійне підвищення кваліфікації або вивчення іноземної мови.

При отриманні базової вищої освіти, в сучасному університеті бажано поєднання як сучасних інформаційних технологій, так і прямого спілкування студентів з викладачами, експертами, вченими. При цьому стандартний набір теоретичних лекцій можна замінити на он-лайн-продукти, а кількість годин, спрямованих на закріплення матеріалу, розвиток практичних навичок студентів – збільшити, забезпечивши можливість прямого спілкування з викладачами.

Цифрові освітні ресурси поступово стають базою для розвитку інформаційних послуг в сфері освіти. Це особливо актуально для додаткової освіти. Тому традиційна система має кардинально змінитися. Сучасні форми носіїв навчальної інформації забезпечують

створення освітніх курсів, якісних навчальних відеороликів, обробку зображень, інтеграцію мультимедійних матеріалів в електронні курси, які використовуються в змішаному навчанні [2]. Саме якість освітніх ресурсів буде визначати актуальність вузу в освітньому просторі і його конкурентоздатність.

Інтеграція вищих навчальних закладів в міжнародний освітній простір може відбуватися за напрямком посилення програм академічної мобільності для науковців і студентів, залучення іноземних експертів і студентів, відкриття міжнародних кампусів. Проблемою цього напрямку стає, як правило, недостатня інформованість іноземних навчальних закладів про освітні ресурси українських вузів, яка викликана слабкою адаптованістю вузів до цільової аудиторії. Це проблема і стану сайтів, і стану самих освітніх ресурсів, і комунікацій.

Тому, найголовнішим на сьогодні є своєчасність, терміновість та ефективність прийнятих рішень щодо діджиталізації.. Вона повинна привнести певну адаптованість вузу для цільової аудиторії, що не тільки зробить його більш конкурентоспроможним на ринку освіти, так і створить додаткові цінності для студентів. Особливу увагу необхідно приділяти розробці та апробації навчально-методичних комплексів, навчальних симуляторів, віртуальних лабораторій та тренажерів для поглибленого вивчення інформатики, фінансової математики та цифрової економіки.

Глобалізація сучасного наукового світу потребує створення та апробації діяльності експертних центрів діджиталізації спільно з провідними регіональними та українськими компаніями. Важливим елементом роботи є створення веб-порталів, де будуть розміщені сучасні електронні підручники, навчальні відеоматеріали та інше. Певної уваги потребує розвиток цифрового вищого навчального закладу. Наповнення електронної платформи знань дозволяє перейти від пасивного навчання до активного, забезпечити персоналізацію навчання, збільшити практичну складову освітнього процесу [2].

Обов'язковим є постійний моніторинг потреб сучасного виробничого ринку, впровадження освітніх програм усіх рівнів та їх актуалізація відповідно до вимог ключових компетенцій діджиталізації для кожного рівня освіти, забезпечення їх наступності, актуальність програмного забезпечення вузів, що застосовується в освітньому процесі.

Діджиталізація вищого навчального закладу стосується не тільки ІТ-університетів. Вона повинна принципово торкнутися всіх вузів, що дозволить вивести українську освіту на якісно новий рівень. Сучасні спеціалісти в будь-якій сфері повинні володіти і навичками ІТ-фахівця. Для реалізації технологій в будь-якій сфері фахівцеві необхідно використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в своїй практичній діяльності. Наприклад, під час розслідувань або застосування заходів щодо протидії криміналізації ринку цінних паперів сучасний професіонал повинен володіти навичками як економіста, так і юриста і ІТ-фахівця [3]. Не менш важливою є діджиталізація в сфері інвестиційної безпеки [4] та інших сфер народного господарства.

Для розвитку України як сучасної держави особливу увагу варто приділяти розвитку цифрових технологій в медицині, економіці, виробництві. Для інноваційної діяльності необхідні фахівці відповідного рівня професіоналізму, як нові випускники, так і діючі практики, що володіють унікальними новими знаннями.

Література:

1. Алтухов П. Л., Мавлютова Г. А., Ножкина Е.Б. Устойчивое развитие цифровой экономики как элемент обеспечения национальной безопасности Российской Федерации // *Экономическая безопасность и качество*. 2018. № 1 (30). С. 19-24.

2. Євстрат'єв С. Діджиталізація аграрної освіти і аналіз впровадження результатів міжнародних освітніх проектів // *Наукові записки. Серія: педагогіка*. 2019. № 2. С. 131-142

2. Гриненко А.Д., Лужевский И.В., Ножкина Е.Б. Противодействие криминализации рынка ценных бумаг // *Актуальные проблемы современной экономической науки : матер. V Междунар. науч.-практ. конф. студентов, аспирантов и молодых ученых. В 2 ч.* Омск : Омский государственный университет путей сообщения, 2017. С. 278-281.

3. Ножкина Е.Б. Актуальные проблемы развития системы обеспечения инвестиционной безопасности // *Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета*. 2017. № 5 (69). С. 101-103.

4. Мавлютова Г.А. Цифровизация в современном высшем учебном заведении. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovizatsiya-v-sovremennom-vysshem-uchebnom-zavedenii>